

Περισσότεροι από 20.000 νέοι αναζήτησαν επαγγελματική στέγη στο εξωτερικό από το 2009 έως το 2014 ενώ ο αριθμός των Ελλήνων που οραματίζονται μια καλύτερη ζωή εκτός συνόρων αυξάνεται συνεχώς

Η μεγάλη των επιστημόνων φυγή

MARIANNA ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ,
έμπορος στο Λονδίνο

«Στη χώρα μας έχουμε τρομερό πρόβλημα προώθησης των προϊόντων»

Ο ΠΑΓΚΟΣ ΤΗΣ είναι ο μοναδικός ελληνικός σε μια από τις μεγαλύτερες και παλαιότερες υπαίθριες αγορές του Λονδίνου, το Borough Market. Οι συσκευασίες των προϊόντων κάνουν τους καταναλωτές να σταματούν μπροστά από τον πάγκο της Μαρίας Κολοκοτρώνη, η οποία έφυγε από την Ελλάδα για σπουδές και αποφόισε το 2009 να διαφημίσει το ελληνικό ελαιόλαδο στην πρωτεύουσα της Βρετανίας. Ξεκίνησε σπουδές Καλών Τεχνών στην Αγγλία, γρήγορα όμως κατάλαβε ότι ήθελε να δει και να ασχοληθεί και με άλλα πράγματα και κλάδους, γι' αυτό και προσανατολίστηκε στον σχεδιασμό προϊόντων και επίπλων.

Σε ηλικία 24 ετών ολοκλήρωσε και το μεταπτυχιακό της στο βιομηχανικό σχέδιο. Υστερα από κάποιες επαγγελματικές κινήσεις στον τομέα της γραφιστικής αλλά και στον σχεδιασμό και στην προώθηση προϊόντων, αποφάσισε να κάνει κάτι που της θυμίζει Ελλάδα: «Είχα επαφή με την επαρχία και το παραδοσιακό φαγητό. Ετσι τον Ιούλιο του 2009 αποφάσισα να δημιουργήσω την Oliveology» αναφέρει.

Ελαιόλαδο των 350 και 750 ml, ελιές, τσάι από φύλλα ελιές, ελληνικό μέλι, βότανα, παστέλια και ξηροί καρποί είναι τα βασικά προϊόντα που βρίσκει κανείς στον πάγκο της Μαρίας. Σχεδόν πέντε - έξι χρόνια μετά, η Μαριάννα έχει στραφεί κυρίως στη χονδρική πώληση κι αυτή τη στιγμή καλά εστιατόρια και ξενοδοχεία χρησιμοποιούν τα προϊόντα της.

«Ξεκίνησα το επιχειρηματικό μου σχέδιο όταν ξεκινούσε η οικονομική κρίση στην Ελλάδα, γεγονός που νομίζω ότι με βοήθησε. Η επαγγελματική πορεία και κατεύθυνση που έχω πάρει νομίζω ότι δεν μου επιτρέπουν πια να γυρίσω μόνιμα στην Ελλάδα. Κάνω κάτι καινοτόμο με ένα πολύ παραδοσιακό ελληνικό προϊόν. Στη χώρα μας, δυστυχώς, έχουμε τρομερό πρόβλημα προώθησης των προϊόντων. Η ολίσθημα είναι ότι το είχα σκεφτεί να επιστρέψω, αλλά η βάση μου πλέον - όπως και για πολλούς νέους της χώρας μας - είναι το εξωτερικό. Αλλάστε, νομίζω ότι με το να κρατώ αυτή την εταιρεία, βοηθώ με τον τρόπο μου τους Έλληνες παραγωγούς που αυτή την περίοδο δυσκολεύονται πολύ» λέει η Μαριάννα.

«Νομίζω ότι με το να κρατώ αυτή την εταιρεία βοηθώ με τον τρόπο μου τους Έλληνες παραγωγούς που αυτή την περίοδο δυσκολεύονται πολύ»

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΤΖΗΖΗΣΗΣ, καρδιολόγος στη Βοστώνη

«Η Ελλάδα απαξιώνει την αριστεία και ανακυκλώνει τη μετριότητα»

ΜΕ ΣΥΝΟΛΙΚΑ 41 ΒΡΑΒΕΙΑ και διακρίσεις, εκ των οποίων τα 24 είναι ελληνικά, μεταξύ αυτών και το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών και 100 διεθνείς δημοσιεύσεις, είναι ένας από τους επιστήμονες κάτω των 40 ετών που διατρέπουν στο εξωτερικό. Από το 2012 ο καρδιολόγος Γιάννης Χατζηζήσης ζει και εργάζεται μόνιμα στη Βοστώνη, στο νοσοκομείο Brigham and Women's - το πανεπιστημιακό νοσοκομείο της Ιατρικής Σχολής του Harvard. Ο 38χρονος Έλληνας επιστήμονας ασχολείται κλινικά με την επεμβατική καρδιολογία και με τη μη επεμβατική καρδιαγγειακή απεικόνιση (καρδιακή αξονική τομογραφία, μαγνητική τομογραφία, υπερηχοκαρδιογραφία και πυρηνική καρδιολογία). Παράλληλα, διεξάγει πρωτοποριακές σε παγκόσμιο επίπεδο πειραματικές και κλινικές μελέτες που αποσκοπούν στην καλύτερη κατανόηση της στεφανιαίας νόσου και των εμφραγμάτων.

«Για κάθε Έλληνα επιστήμονα που διατρέπεται στο εξωτερικό η επιστροφή στην Ελλάδα και η δυνατότητα μεταφοράς τεχνογνωσίας και πολύτιμης ερευνητικής εμπειρίας από εκεί είναι καθήκον. Ωστόσο απαιτείται μία και μοναδική προϋπόθεση, που αφορά τη δυνατότητα, τις υποδομές και τη διάθεση της Ελλάδας να υποδεχθεί την αριστεία από το εξωτερικό. Δυστυχώς, η χώρα μας αποτελεί ένα τελεματωμένο, ναυαγικό και σπασμοδρμικό περιβάλλον, που ανακυκλώνει τη

μετριότητα και απαξιώνει την αριστεία, την καινοτομία και τη συνεργασία. Κατά συνέπεια είναι πολύ δύσκολο για έναν Έλληνα επιστήμονα να βρει πρόσφορο έδαφος και να εξελιχθεί στην Ελλάδα. Απαιτείται στην Ελλάδα καταλήγει να έχει δύο βασικές επιλογές: είτε να αντισταθεί στη μετριότητα με αποτέλεσμα κάποια στιγμή σύντομα να επανέλθει στο εξωτερικό απογοητευμένος και εξαντλημένος από τη δύσβατη ελληνική πραγματικότητα είτε να αναγκαστεί να ομογενοποιηθεί σε ένα αναξιοκρατικό και δύσκαμπο σύστημα μετατρέποντας το πατριωτικό καθήκον της επιστροφής στην Ελλάδα σε αποθυσία» λέει.

Ο Γιάννης Χατζηζήσης, πατέρας τριών παιδιών, στέλνει και ένα μήνυμα στα νέα παιδιά που βρίσκονται παροπλισμένα στη χώρα μας, μεταξύ ύφεσης και ανεργίας. «Όποιος έχει τη φλόγα της αριστείας, της καταξίωσης και της δημιουργίας πρέπει να τις αναζητήσει εκεί όπου τις προσφέρουν. Μόνο έτσι θα κάνει υπερήφανο τον εαυτό του, τους συμπατριώτες του και τη χώρα που τον γέννησε».

«Όποιος έχει τη φλόγα της αριστείας, της καταξίωσης και της δημιουργίας να τις αναζητήσει εκεί όπου τις προσφέρουν»

ΤΗΣ ΕΥΗΣ ΣΑΛΤΟΥ

Παίρνουν στα χέρια τους τα πτυχία και ξεκινούν την αναζήτηση εργασίας. Δυστυχώς, όμως, η χώρα μας στα χρόνια της οικονομικής κρίσης δεν έχει πολλά να τους προσφέρει. Έτσι κοιτούν εκτός ελληνικών συνόρων και οι περισσότεροι φεύγουν στην Ευρώπη αλλά και την Αμερική, όπου και διατρέπουν. Η αιμορραγία των ελληνικών μυαλών συνεχίζεται. Περισσότεροι από 100.000 Έλληνες επιστήμονες – κυρίως γιατροί, οικονο-

μολόγοι, νομικοί και μηχανικοί –, ηλικίας έως 40 ετών, ζουν και εργάζονται τα τελευταία χρόνια σε χώρες του εξωτερικού: αυτό τουλάχιστον έδειξαν τα αποτελέσματα της έρευνας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Η πλειονότητα των νέων που μεταναστεύουν έχει κάνει μεταπτυχιακό (73%) ή διδακτορικό (51,2%). Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat που δημοσίευσε χθες το Bloomberg, από το 2009 έως το 2014, 20.281 νέοι επιστήμονες έφυγαν από την Ελλάδα προς αναζήτηση μόνιμης δουλειάς στο εξωτερικό. Ο αντίστοιχος αριθμός

στις αρχές της δεκαετίας του 2000 ήταν μόλις 2.552! Στους νέους μετανάστες ανήκουν κι εκείνοι οι οποίοι σπουδάζουν ή σπούδασαν σε ξένα πανεπιστήμια, προκειμένου να «χτίσουν» ένα γερό βιογραφικό και να βρουν πιο εύκολα εργασία έξω. Υπολογίζεται ότι ο αριθμός τους ξεπερνά τις 30.000. Τέσσερις νέοι επιστήμονες μιλούν στα «ΝΕΑ» για την απόφασή τους να εργαστούν χιλιόμετρα μακριά από την Ελλάδα και για τα εμπόδια που τους κρατούν εκτός ελληνικών συνόρων.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΤΣΑΚΩΝΑ,

δικηγόρος στην Καλιφόρνια

«Οι ευκαιρίες είναι στην Αμερική, αλλά μου λείπει η Ελλάδα»

ΤΟ 2008, κι αφού είχε πάρει στα χέρια της το πτυχίο από τη Νομική Αθηνών, έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Μπέρκλεϊ στην Καλιφόρνια πάνω στο Εμπορικό Δίκαιο και την Πνευματική Ιδιοκτησία.

Η κρίση στην Ελλάδα δεν είχε ακόμη αρχίσει, ωστόσο η Χριστίνα Τσάκωνα βίωσε την αμερικανική κρίση που είχε αντίκτυπο στην αγορά εργασίας. «Από τους 100 συμφοιτητές μου στο μεταπτυχιακό, τελικά το πολύ πέντε βρήκαμε δουλειά στην Καλιφόρνια το 2009 που αποφοιτήσαμε».

Σήμερα είναι δικηγόρος, με άδεια δικηγορίας σε Ελλάδα και Καλιφόρνια, και ειδικεύεται στο εμπορικό δίκαιο για start up εταιρείες. «Συγκεκριμένα, συνεργάζομαι με πολλές start up και εταιρείες τεχνολογίας που έχουν βάση στην Ευρώπη και διεθνώς και θέλουν να επεκταθούν στην Αμερική, καθώς και με start up που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Η Καλιφόρνια και το Σαν Φρανσίσκο είναι από τα πιο όμορφα μέρη της Αμερικής και φυσικά το κέντρο της τεχνολογίας παγκοσμίως, πράγμα που συνέβαλε στην απόφασή μου να συνεχίσω να εργάζομαι εδώ. Μου λείπει πολύ η Ελλάδα και εδώ και έξι χρόνια που είμαι στην Αμερική, πολύ συχνά νιώθω την ανάγκη να γυρίσω. Πιστεύω ότι δεν υπάρχει κάποιος από τους Έλληνες του εξωτερικού που δεν θέλει να γυρίσει στην Ελλάδα. Κατά βάθος όλοι θέλουμε, αλλά το ερώτημα είναι κατά πόσο μπορούμε. Υστερα από τόσα χρόνια στην Αμερική, έχω απομυθοποιήσει κάποια πράγματα. Δεν υπάρχει το ιδανικό μέρος να ζήσεις, όλα τα μέρη έχουν τα καλά τους, έχουν και τα μειονεκτήματά τους. Αυτή τη στιγμή θα ήθελα να μείνω Αμερική διότι υπάρχουν μεγάλες ευκαιρίες γι' αυτό που κάνω επαγγελματικά. Αλλά στο μέλλον θα ήθελα να γυρίσω στην Ελλάδα».

Μάλιστα, η νεαρή νομικός, θέλοντας να δώσει το δικό της μήνυμα στους νέους επιστήμονες που σκέφτονται το εξωτερικό μόνο ως αναγκαστική λύση, τους προτρέπει να κινήσουν τα όνειρά τους «και αν αυτά τα όνειρα είναι εκτός Ελλάδας, να φύγουν. Επειδή όμως η φυγή δεν λύνει όλα τα προβλήματα, υποστηρίζω και εκτιμώ αυτούς που θέλουν να μείνουν».

«Πιστεύω ότι κατά βάθος όλοι οι Έλληνες του εξωτερικού θέλουμε να γυρίσουμε στην Ελλάδα, αλλά το ερώτημα είναι κατά πόσο μπορούμε»

ΕΘΜΗ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ, ερευνήτρια στο Αϊντχόβεν

«Με επηρέασαν οι εργασιακές συνθήκες και η κρίση στην Ελλάδα»

ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΕ από το Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών της Πολυτεχνικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου. Η Θάμη Ζαχαροπούλου γεννήθηκε και μεγάλωσε σε μια κομμάτιλη της Καρδίτσας. Μετά την απόκτηση του πτυχίου της αποφάσισε να παρακολουθήσει ένα διετές μεταπτυχιακό πρόγραμμα στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο του Αϊντχόβεν. «Εκτός από την απόκτηση εκπαιδευτικής και επαγγελματικής εμπειρίας στο εξωτερικό, η κρίση και οι εργασιακές συνθήκες στην Ελλάδα ήταν σαφώς παράγοντες που με επηρέασαν για την απόφασή μου».

Μετακόμισε στην Ολλανδία το 2012 και άμεσα άρχισε – παράλληλα με τις σπουδές – να εργάζεται στο τμήμα έρευνας μιας εταιρείας που ασχολείται με την κατασκευή μηχανημάτων φωτολιθογραφίας, που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή ολοκληρωμένων κυκλωμάτων. «Το αντικείμενο της δουλειάς μου είναι η δημιουργία αλγορίθμων που βελτιώνει τη λειτουργία των μηχανημάτων. Αλλωστε, η ύπαρξη πληθώρας εταιρειών εδώ συνέβαλε στην απόφασή μου να αφήσω την Ελλάδα».

Όπως λέει η 26χρονη, το επίπεδο ζωής στην Ολλανδία είναι υψηλό. «Οι πόλεις έχουν αρκετό πράσινο και οι μετακινήσεις σε κοντινές αποστάσεις γίνονται κυρίως με

ποδήλατο, το επίπεδο αγγλικών των Ολλανδών είναι πολύ καλό, κάτι που διευκολύνει πολύ την καθημερινότητά μας, ενώ και η γεωγραφική θέση της χώρας είναι βολική για να μπορέσεις να εξερευνησεις την Κεντρική και τη Βόρεια Ευρώπη. Φυσικά, μου λείπουν πράγματα από την Ελλάδα, κυρίως η οικογένειά μου, ο ζεστός καιρός, και το καλό φαγητό. Θα ήθελα να γυρίσω κάποια στιγμή πίσω, αλλά το προσεχές χρονικό διάστημα θα με βρει εκτός ελληνικών συνόρων».

Οι νέοι επιστήμονες όπως εγώ θα πρέπει να σκεφτούν σοβαρά το ενδεχόμενο εργασίας στο εξωτερικό, ακόμη και αν καταλήξουν να μην κάνουν αυτό το βήμα στη ζωή τους. Η επιλογή είναι σίγουρα προσωπική και εξαρτάται από τις ανάγκες και τις φιλοδοξίες κάθε ατόμου. Η αρχή είναι ασφαλώς δύσκολη και η προσαρμογή παίρνει χρόνο. Ωστόσο, η ζωή και η εργασία στο εξωτερικό στην πορεία αποδεικνύονται σημαντικά εφόδια για το μέλλον, τόσο επαγγελματικά όσο και προσωπικά».

«Η επιλογή εξαρτάται από τις ανάγκες και τις φιλοδοξίες κάθε ατόμου. Η αρχή είναι δύσκολη και η προσαρμογή παίρνει χρόνο»